

Vastenavond, goede geboor
Ik heb nog geen man
Ik heb een klein hoentje
Dat moet er t' avond aan
Als ik mijn hoentje braden wil
Dan is mijn panneken vuil;
Als ik mijn panneken schuren wil
Dan tintelt mijnen duim
Dan loop ik naar de geburen
En laat mijn panneken schuren,
Dan loop ik naar de pannen,
En laat mijn panneken dansen.

Op vastenavond werden er zowat overal koeken gebakken.

Wij kunnen zo goed begrijpen, dat vooral de buitenbewoner, die zo weinig afwisseling ziet in zijn kalm bestaan, de feestdagen als Drie Koningen, Vastenavond en andere met genoegen ziet naderen en de gelegenheid, om met burens en kennissen een aangename avond door te brengen, niet laat voorbijgaan.

Natuurlijk leent zulk een avond zich ook voor allerlei voorspellingen.

Als op «vette dinsdag», dat is de dinsdag vóór de vasten, de zon schijnt, dan mag de boer een goede vlas- en graanoogst verwachten. Schijnt de zon al vroeg, dan zal het eerste zaad goed gedijen. Wie op «vette dinsdag» een glas melk drinkt, moet in de zomer de hitte niet vrezen. Niet avondmalen op vette dinsdag beschermt tegen de koorts; maar deze voorwaarde zal onze voorvaders wel te hard geweest zijn, vooral als de aantrekkelijke koeken op de tafel kwamen. De folkloristen toch vertellen hoe vastenavond met smakelijke maaltijden gevierd werd.

«Zij heeft het zo druk als een pan op vastenavond» zegt een Vlaams spreekwoord, dat men toepast op een vrouw, die, vooral in de keuken, geen ogenblik rust neemt.

Op vele plaatsen at men de «vastenavond taart», waarin een boon gebakken was; die deze vond was koning die avond.

In Gent bakte men wafels en zelfs de begijnen werden door hun overste rond een dis, van wafels en wijn voorzien, uitgenodigd.

En in menige woning stelde men zich voor de strenge vasten schadeloos door hespen, worsten, varkensribben in grote hoeveelheid te nuttigen.

Op Vastenavond volgt As-, of Kruiskensdag. Maar de boetedag ontaardde maar al te dikwijls in een dag van uitspatting. Vele buitenlieden in 't Limburgse trokken uit de kerk naar de herberg om «het kruiske te verdrinken»! Waarlijk de lichtzinnigheid drong overal door en is lichtzinnigheid, het vermengen van het wereldse met 't

godsdiensdige, niet een groot gebrek van ons huidig volk? (1)

*
**

Mulder Van Lierde, die onder Pamel bij Ninove woonde, hield er sterk aan de vaderlijke gewoonten in ere te houden en hij had zijn vrouw van de beste bloem gebracht om heerlijke «vastenavond koe-ken» te bakken. Zelf had hij de kraan in 't lekkerste vat bier geslagen.

— Vital, sprak hij tot zijn knecht, deze avond zullen we eens de tong likken, jongen.

— Te beter, te beter, baas!

— Jammer, dat mijn broer niet van 't gezelschap zal zijn, gelijk verleden jaar.

— 't Is te wijd om over te komen. Hij woont immers ver in Duitsland, baas?

— Ik weet niet meer hoeveel uren, maar ver!

— En waarom verliet hij zijn streek?

— Och, waarom? Als ge 't me vraagt, weet ik het zelf niet.

— Hij had toch een wel beklante molen?

— Een der beste van de streek. Maar er zat altijd een reis-aard in die jongen. Als leergast heeft hij wel twintig molens bezocht. En nu stak hij zich in 't hoofd, dat hij in de vreemde nog beter vooruit kon geraken.

— 't Is een gedacht. De mulders winnen hier toch ook hun brood.

— En met goed boter er op. Ja, 't is zo. Ik kan niet klagen, als de zaken goed gaan.

— En verstaat uw broeder goed zijn vak, baas?

— Zo wel als de beste molenaar in 't ronde.

— Was hij dan ontevreden?

— Dat mag ik ook niet zeggen. Maar hij geleeke wel kwikzilver. Altijd rusteloos, nooit op zijn gemak. Nu zit hij in Duitsland en Goddank, hij heeft het goed, zoals hij mij een maand of zes geleden melden liet.

— Krijgt ge wel eens nieuws van hem?

— Niet dikwijls, maar zo eens door een koopman. Ik heb tweemaal tijding ontvangen, kort na elkander, doch nu al zes maanden geleden.

— En is hij lang weg?

— Laat zien! Verleden jaar was hij bij ons. Een week of twee voor Pasen ging hij op reis; dus bijna elf maanden ongeveer.

De mulder en zijn knecht stonden op de molen

Vital was nog maar drie weken bij zijn nieuwe baas in dienst.

(1) Deze bijzonderheden over vastenavond zijn voor het merendeel ontleend aan het werk: «Traditions et légendes de la Belgique», par le Baron de Reinsberg-Dieringsfeld.

De overval op de notaris. (Blz. 206)

Meester en gast konden goed overweg en de laatste weerde zich niet alleen tussen de meelzakken, doch ook in 't huishouden. Water halen, hout hakken, boodschappen halen, al eens schuren en schrobben, deze werkzaamheden gingen de jonkman wel af.

Hij gevoelde zich hier goed op zijn gemak en verklaarde in de herberg, waar hij 's Zondags zo eens een glas bier ging drinken, in mate en in vrede, dat hij nimmer een beter kosthuis gehad had, dan bij Van Lierde.

Hij was hier aanbevolen door een meelkoopman uit Ninove, bij wie hij ook in dienst geweest was, doch welke nu van zijn geld leefde.

Mulder Van Lierde zat er warm in. Toch kon hij niet besluiten zijn beroep vaarwel te zeggen.

— Mijn molen verlaten, zei hij, als men dit onderwerp aanroerde, stil gaan leven en wachten tot Heintje Pek mij halen komt, ach spreek me daar niet van! Ik ben gaarne wit bestoven en 't geknars der stenen, 't geronk der wicken, 'k hoor het liever dan de muziek uit de stad. Van mijn molen heb ik zulk een schoon zicht. Ik bekijk op mijn gemak de gehele omtrek. En als 's zomers de zonne blinkt, o dan ben ik nooit moe naar het liefelijk landschap te staren. Uitscheiden, neen hoor, 'k ben van 't werken niet vervaard!

Bert Stock, een gierige boer, en iemand, die altijd kwaad dacht van iedereen, schreef het toe aan gierigheid. Immers, zoals 't spreekwoord zegt: Gelijk de waard is, vertrouwt hij zijn gasten.

Op een Zondag avond had hij eens in die zin gesproken. En toen was de mulder, anders de goedheid zelve, oprecht boos geworden.

— Wat! riep Van Lierde, ge denkt, dat ik gierig ben. Neen vriend, mijn linkerhand moet niet weten, wat mijn rechterhand doet. Ik handel niet zoals Bert Stock, die het luid uitbazuint, als hij een oud brood weggeeft aan een arme duivel of een werkmán, die gans zijn leven hem trouw diende, maar ziek werd, met een aalmoes weg zendt en dan nog meent dat hij o zo mild is.

— Gierig, de mulder gierig, zei nu een afgeleefde werkmán, daar weet ik anders van te spreken.

— St... St..., vermaande Van Lierde, laten wij er maar over zwijgen; 'k had ongelijk mij kwaad te maken. Doe wel en zie niet om, zei mijn vader altijd, en de brave man leefde gelukkig.

— Neen, hernam de werkmán, ik zal niet zwijgen.

— Zeg, Bert Stock, weet ge nog, dat mijn vrouw in het begin van de winter zo ziek was en dat ik u om wat melk vroeg. 't Was een zware gang voor mij, want als men zijn leven lang naarstig gewerkt heeft, bedelt men niet graag in zijn ouderdom. Doch ik mocht mijn vrouw niet laten sterven. En wat antwoorddet gij, Bert Stock. Melk! zo riept ge spottend, water is wel genoeg voor zulk volk als gij!

Bij deze woorden vervulde een ontevreden gemompel de gelagkamer.

— Toen ging ik naar mulder Van Lierde, vervolgde de werkmán. Waarom zijt ge niet eerder gekomen, zei hij berispelend. Uw vrouw laten lijden, als er zoveel overvloed is. Hij liet van alles naar mijn huis brengen: melk, boter, eieren, ja, eieren in de winter als ze zo duur zijn, hesp, spek en nog veel meer. En Bert Stock, ge durft de brave man een gierigaard noemen. Ik ben maar een zwoegeer, een arme duivel in vergelijking bij de rijke Stock, maar daarom schroom ik niet, u de waarheid vlak in uw gezicht te zeggen.

— Ge zijt een gemene leugenaar! antwoordde de boer woedend.

— Wie mij niet gelooft, ga maar eens naar de weduwe Blaes. Vraag haar eens, wat Stock deed, toen ze in de barre winterkoude om een aalmoes smeekte, met vier arme bloedjes van kinderen aan haar rokken. Vraag aan de werkmán Stevens, hoe hij aan de deur gezet werd, omdat de ongelukkige sukkel, die aan een borstziekte lijdt, van tijd tot tijd het werk eens staken moest, om adem te scheppen. En waarom is hij ziek geworden? Omdat Stock zijn volk tweemaal zo hard doet werken als een ander.

— 't Is nu genoeg, zo kwam de molenaar verzoenend tussen. Geen ruzie. Laat men mij gierig noemen, voor God ben ik op dat punt gerust, en dat is 't voornaamste.

Ja, hij mocht gerust zijn, want nu hij hier op de molen stond, had hij reeds gezorgd, dat ook in menige schamele hut van de omtrek de vastenavond vrolijk kon gevierd worden.

— De wind steekt op, zei de baas tot de knecht. Ik vrees, dat we storm zullen krijgen.

— Te aangename zal het deze avond binnen zijn.

— 't Is waar. Maar storm doet nog al schade. Dat is 't ergste. Ik ga eens naar beneden. Straks brengt ge nog dat meel rond. Zorg maar, dat om drie uur alles van de kant is. 't Werk is dan afgelopen voor vandaag.

— Goed, baas.

Ja, de molenaar, gewoon met het weer om te gaan, had goed voorspeld. De wind nam in hevigheid toe en, toen de avond viel, heerste er een hevige storm. De woedende reus ging geweldig te keer, velde hier een trotse eik, ontroofde ginds een armzalige hut het rieten dak, gierde langs de woningen, door de bomen, welke zich eerbiedig bogen, gans onderworpen aan zijn macht.

Maar in de meeste woningen bekommerde men zich niet om de razende wind. Daar heerste vrolijkheid rond de feestdis, daar at en dronk men smakelijk of speelde men vrolijk 't een of ander geliefd spel!

Zo ook bij mulder Van Lierde. De koeken op de tafel nodigden tot toetasten.

De vrouw, een gezonde, blozende dochter der streek, schonk het schuimend bier op, dat Doka, de frisse, twintigjarige meid uit de kelder gehaald had. Vital, de knecht, zong een vastenavondliedje,

naar hetwelk de baas en een drietal geburen en burinnen welgezind luisterden.

Tegen zeven uur werd op de deur geklopt.

Een vreemdeling, met lange baard die het water van zijn kleren schudde, bleef in de deuropening staan, toen de baas open gedaan had.

— Kom binnen, zei de mulder, de wind blaast ons schier over. Wat een weer!

— Woont hier de molenaar Van Lierde? vroeg de bezoeker in 't Vlaams, maar met een Duitse tongval.

— Die ben ik. Maar treed in de huiskamer, dat we elkaar kunnen zien.

— Ja, hernam de vreemdeling, toen hij in het verlicht vertrek kwam, ik bedrieg me niet. Hier moet ik zijn, ik zie het aan uw ge-
laat. Ik breng u nieuws van heer Van Lierde uit Duitsland.

— Van mijn broeder Door! riep de mulder verrast en blij. Ga zitten, vriend, want iedere kennis van mijn goede broeder is hier welkom. Ga zitten, maar ontdoe u eerst van uw natte mantel. Kruip bij het vuur. Toe Vital, gooi er nog eens een ferme blok op!

— Wel, begon de bezoeker, ik wilde, kost wat kost, u deze avond nog bezoeken, uit genegenheid voor uw broeder, die mij zulke goede adressen gaf, dat ik wel hoop voordelige zaken in Vlaanderen te doen. Ik ben een koopman in lijnwaad en woon niet ver van Berlijn, in het zelfde dorp als uw broer.

— En hoe gaat het hem? 'k Heb in zo lange tijd niet meer van hem gehoord.

— Hij stelt het eerste klas. Vrouw en kinderen, evenals hij, blaken van gezondheid: de boeren willen geen andere molen kennen dan de zijne, zo, ge begrijpt, dat hij ze stekt.

En de gast deed een beweging, alsof hij geld telde.

— En verlangt hij niet naar zijn geboortestreek?

— Hij klapt er altijd van. Zoudt ge geloven dat ik dit gewest bijna zo goed ken als gij, alleen door de vertellingen uws broeders? En hij heeft me een hele zak vragen meegegeven.

— Zo! zei Van Lierde lachend. Hij is ons dus nog niet vergeten.

— Verre van daar! 't Is altijd Pamel, O.L.V. Humbeek, Ninove, Okegem, Lennik, dat de klok slaat. Ge bemerkt, ik begin uw parochies te kennen. Hij vroeg, in de eerste plaats, hoe het u allen gaat?

— We mogen niet klagen, zoals ge ziet. We vieren vastenavond.

— Ha, daar heeft hij me van gesproken. Mijn vrouw moet ook koeken bakken, zei hij, juist als te Pamel. En we gaan bier drinken en een vastenavondtaart bakken met een boon, zoals ik bij vroegere bazen dat leerde.

— Domoor, om zijn land te verlaten, viel de vrouw in. Het was toch niet nodig. En waarom ginds zo verre als vreemdeling leven,

wanneer men zo aan de geboortestreek gehecht is.

— Och! hij heeft er zijn brood, antwoordde Stein, zo heette de Duitser, en dat is 't voornaamste. Ik woon gaarne in mijn huis, ginds tussen de heuvels, maar hoeveel maanden zwerf ik in de vreemde. Ik troost me dan maar met de gedachte, dat 't mijn vak is.

— Dus, hij heeft veel werk? hernam Van Lierde.

— De wieken van zijn molen liggen nooit stil.

— En bezit hij een schone molen?

— Een prachtstuk! En hij onderhoudt hem goed.

— En een schone woning? vroeg de vrouw.

— Hij kan geen betere wensen: groot en luchtig met een ruime hof.

— En heeft hij een schoon zicht van zijn molen?

— Deze staat op een heuvel. Uw broer ziet wel vier uur in 't ronde. En de streek is er in de lente en 's zomers prachtig.

— Woont hij afgelegen? zo wilde een der geburen weten.

— Een kwartier van het dorp. Dus, dat is niet wijd. En er staan veel huizen in de omtrek.

— Is 't daar veilig wonen? vroeg Vital.

— Och, we mogen er met open deuren slapen! We hebben er geen last van slecht volk. Anders zou ik zo lang niet van huis durven gaan.

— 't Is er dan beter dan hier! viel nu een buurvrouw zuchtend in. Wij slapen geen enkele nacht gerust.

— Ge doet me schrikken! riep Stein angstig uit.

— 't Is nu wel zo erg niet als Mie daar vertelt, haastte de moleenaar zich te zeggen, maar toch erg genoeg. Ge moet weten, er huist hier een roverbende in de streek.

— Wat, een roverbende!

— Dieven en moordenaars! verzekerde Mie. Ze spotten met een menschenleven. Gelukkig wonen we hier dicht bij, anders kwam ik niet 's avonds de baan op, voor geen karrevracht vastenavondkoeken. Eergisteren nog heeft men een koopman uitgeplunderd en zijn lijk in de gracht geworpen. 't Was een graanhandelaar van Brussel, maar de arme bloed mocht zijn vrouw en kinderen niet meer terugzien.

En dan die wreedheden te Nederboelare, de aanslag op de notaris, de inbraak bij de bakker. Midden in 't dorp drongen ze in een woning. Een der bandieten riep de bakker op, zeggende dat zijn broer een beroerte gekregen had en om hem gevraagd had. Zo de bakker, die dat gelooft, gaat de deur openen, wordt vastgegrepen, gebonden... kortom hij verloor al zijn geld. Mijn neef, die in de parochie woont, heeft me deze morgen alles verteld. De bakkerin ligt doodziek van de schrik en haar echtgenoot doet niets dan jammeren, klagen, dat hij geruineerd is en alles zal moeten verkopen.

Dit alles vertelde een der geburen.

— Ja, begon nu Mie weer, en weet ge hoe de rovers alles te

weten waren gekomen. In de herberg, waar de notaris een houtverkoop hield, kwam een boer, die zich Claes noemde en beweerde tussen Geeraardsbergen en Nederbrakel te wonen. Hij wist het meest van al de schelmen te vertellen. Geen wonder, hij was een der handlangers van Jan De Lichte.

— Maar 't is toch niet waar zeker? riep de molenarin verschrikt uit. Zo vrij en vrank in de herbergen durven komen!

— 't Is de zuivere waarheid, hernam Mie. Tegen valavond ging hij weg; hij had alles afgezien en vertelde nu zijn bevindingen aan de kapitein, die seffens zijn mannen uitzond. Toen 't gerecht 's anderdaags een onderzoek instelde en vroeg, welke mannen er in de herberg geweest waren, noemde men Claes ook op. Men nam inlichtingen, maar op de ganse weg van Geeraardsbergen tot Nederbrakel toe, woonde er niemand van die naam. Luiken kende hem evenmin. Toen bleek, dat die vermeende pachter eigenlijk een bespieder geweest was.

— 't Is schrikkelijk! kloeg vrouw Van Lierde.

— 't Is 't best goed gewapend te zijn! meende haar man. Hier zullen ze niet rap binnen geraken, er ligt een grote hond aan de deur, die wel vijf schelmen meester kan; bij mijn bed staat een tweeloop, die altijd geladen is. Vele lieden worden een slachtoffer van De Lichte, omdat ze te onvoorzichtig zijn en te gemakkelijk zeggen: Oh, de rovers zullen bij mij niet komen!

— Dat alles is slecht nieuws! zei Stein ongerust. Had ik het geweten, 'k zou mijn reis wat uitgesteld hebben.

— Och, ge moet maar zorgen immer voor de avond binnen te zijn, ried de mulder.

— Maar nu moet ik nog naar Ninove, hernam de Duitser.

— Dat zal waarlijk niet gebeuren! verzekerde de meester des huizes zeer beslist. Door al dat weder naar hier komen, om ons goed nieuws te brengen en dan u door storm en duisternis terug de baan opzenden, zwaar ik Van Lierde heet, dat nooit! We hebben een goed bed voor u.

— Maar doe ik u geen overlast aan?

— De gastvrijheid is ons een heilige wet, zei de bazin. En vooral tegenover een vriend van onze broeder!

— Hartelijk dank voor uw aanbod, dat ik met genoegen aanvaard, vooral na alles wat ik van de booswichten vernomen heb. Denk eens, hier vermoord worden, mijn dierbare vrouw en kinderen te vergeefs mij wachtende.

— Foei, ge moogt zulke bange gedachten niet hebben! onderbrak de mulder, berispelend. En als ge me een genoegen wilt doen, vertel niets van deze roverbende aan mijn broeder. Hij zou zich maar nodeloos ongerust maken om onzentwille.

— Wees gerust, ik zal zwijgen als een graf.

— Aan tafel! nodigde de vrouw. Wij willen van al die wrede

dingen niet meer klappen. We vergeten, dat 't vastenavond is.

— Ge hebt gelijk! riep de baas vrolijk.

Moeder, geef van 't beste bier,

De gast is hier.

— Ik zie, dat uw broeder niet overdreven heeft, zei de Duitser minzaam.

— Wat zei hij dan?

— Wel, hij vertelde, dat de vreemdelingen in zijn land als leden van 't huisgezin behandeld worden en 'k ondervind dat het waar is.

— Natuurlijk!

— Hoe meer zielen, hoe meer vreugd! merkte de bazin lachend op. Komt, mensen, laat u geen twee maal nodigen. 'k Hoop dat de spijze u smaken zal.

De vrolijkheid steeg met het ogenblik. De Duitser vertelde allerlei grappen uit zijn land. Van Lierde en de geburen haalden de oude tijd op. Vital zong zijn luimigste liedjes en stootte Doka eens aan, waarmee het meisje niet ongediend scheen.

De tijd vloog om. En toen de klok aan de muur elf slagen deed horen, zei een der genodigden:

— 't Wordt tijd, hoe plezierig het hier ook is.

— Kom, laten wij de Dinsdag uitvieren, stelde de molenaar voor.

— Neen, neen, ik zou liefst voor het aanbreken van de Asdag thuis zijn. Oude mensen als wij moeten een goed voorbeeld geven.

— Oud! herhaalde de mulder lachend. Ja, een grijs haar vertoont zich brutaal tussen de andere...

— Heel uw hoofd is grijs! gekte zijn vrouw. Zoudt ge niet zeggen, dat hij wil doorgaan voor een jonkman van drie maal zeven?

— Ah, kwam die tijd nog eens terug. Weet ge 't nog, wijf, dat we vastenavond bij uw ouders vierden? Waar blijven de jaren? Zie me daar nu die blozende Vital en die frisse Doka. 't Zou een schoon paar zijn.

— Foei! riep zijn echtgenote. Moet ge nu al koppelen ook?

— Och, hij keek er de gehele avond zo verliefd naar. Vital jongen, als ge trouwt, vieren we hier de bruiloft. Ik geef er u mijn woord op, natuurlijk mits ge bij mij in dienst blijft.

— In uw dienst blijven, met alle genoegen; maar trouwen! Ho, baas, dat zo spoedig niet. Trouwen is geen kinderspel, zeggen de gehuwden en we moeten naar goede raad luisteren.

Weldra scheidde men.

— Wacht, zei Vital, ik moet nog een goed werk doen, als ik tenminste mag.

— Wat dan? vroeg zijn meesteres.

— Een koek aan de hond geven. Bello is zo'n goede kameraad van me, hij moet toch ook weten, dat het vastenavond is.

— Doe maar op, dwaze knul! Wat geeft Bello om koeken?

— Och, 't is misschien een raar gedacht, maar ik beweer, dat hij veel van een mens heeft. Zo 'n goed en trouw dier is een gezelschap voor mij.

Vital ging even naar buiten, en, terugkerende, zei hij vrolijk:

— Of hij koeken mag! Hij lekte mij de hand van dankbaarheid.

— Hoe staat 't weer?

— Ik zou zeggen, dat de wolken wat doorschieten. De regen zal ophouden, maar ik denk dat we nog veel wind zullen hebben.

— Te beter; er is morgen veel te malen en zonder de wind kunnen we niets doen.

— Mijnheer Stein zal wel vermoeid zijn, meende de vrouw.

— Ja, de slaap zal me deugd doen.

— Ik heb twee bedden: een in de achterkamer en een op zolder, waar dat van Vital ook staat. Welk verkiest gij?

— Als uw knecht er niets op tegen heeft, slaap ik liever op zolder. Ik beken het met schaamte: ik ben van de dappersten niet, vooral in een vreemde streek. En gezelschap is wel zo geruststellend. Ge vindt het toch goed, jonkman?

— Opperbest! Wil ik u de weg wijzen?

Men wenste elkander een goede nacht. De mulder en zijn vrouw begaven zich naar een zijkamer, de meid sliep op de voute en de beide anderen trokken naar boven.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

VERRADEN !

— Stein, jongen, gij kunt voor koopman spelen! Ik moet u gelukwensen, ge zijt een rappe vogel, fluisterde Vital, zodra hij met de zogenaamde Duitser op zolder was.

— En gij zijt de beste muldersknecht, die ik ooit gezien heb, antwoordde de ander, met moeite zijn lachen bedwingende.

— Doch ik ben blij, dat ik deze verwenste molen mag verlaten. Ik ben liever bij de makkers dan meelzakken te sleuren.

— Ik geloof u beter dan ge 't zegt.

— Maar laten we eens van onze zaken spreken. Ik ben nu weer Toon Moms en gij Spanjol. Is de baas in de omtrek?

— Klokslag twaalf staat hij met de bende aan de molen.

— Zeer wel. Ik zal de deur open doen en dan is Van Lierde gekocht en geleverd.

— En de hond?

— Ik heb over die vastenavond koek een snelwerkend vergift gestrooid. De hond grolde even, strekte de poten en was dood.

— Hij zal dus geen vijf rovers staan! Maar de tweeloop in de slaapkamer van de baas?

— Die reken ik minder dan een klakbuis. De oude heeft nog al bier gedronken en zal slapen als een os, en niet alleen hij, maar zijn vrouw en de meid ook, want in de glazen, die wij na het vertrek der gasten ledigden, heb ik wat slaappoeder gestrooid, wel te verstaan met uitzondering van 't onze. Bovendien, de wind maakt veel gerucht. We hadden geen beter weer kunnen uitzoeken. Al wat we nu te doen hebben is wat geduld hebben.

— De kapitein zal een steentje tegen 't dakraam gooien, ten teken dat hij daar is.

— Dan zullen we dat sein verbeiden.

— Ha, Van Lierde zei, dat vele mensen slachtoffers werden van de rovers, omdat ze te onvoorzichtig waren. Maar waak nu eens tegen mannen als wij. Onze baas, hij mag zijn gebreken hebben, is in alle geval een slimme vos, die altijd nieuwe plannen heeft.

Met recht mocht dit van de ellendige booswicht gezegd worden. Ja, de hoofdman der bandieten, was nimmer ten einde raad. Waar anderen de moed zouden opgeven, daar wist hij de juiste maatregelen te nemen, om zijn schelmstukken te volbrengen. En men hoorde dan ook meer dan ooit van brutale aanslagen, van inbraken, diefstallen en zelfs moorden.

De bevolking was angstig, vol vrees. Men bad in de kerken, om van de rovers verlost te zijn.

Nu was de aandacht van Jan De Lichte op de mulder Van Lierde gevallen, iemand, die als rijk in de streek bekend stond.

Er was daar geld te halen... dus genoeg voor de bandietenoverste, om er een bezoek te brengen. Een plan was spoedig gevormd.

Mulder Van Lierde had vele geburen, dus geweld moest vermeden worden, want er zou op het eerste hulpgeroep volk toesnellen. Zo bleef er niets anders over dan list.

Een der sluwste bandieten. Toon Moms, zou de voornaamste rol te vervullen hebben.

Moms was een lid der bende, maar bleef in dienst bij een koopman te Ninove. Nu en dan kwam hij 's nachts naar de rovers, om mede te helpen als er een grote slag op handen was. Overigens gaf hij vele inlichtingen, bespiedde overal, waartoe hij gedurig in de gelegenheid was.

Maar ziet, zijn meester ging uitscheiden en wilde 't overige van zijn leven rusten. Hij hield Moms nog in dienst, als huisknecht.

— Ik heb een post voor u, zei Jan De Lichte op zekere dag tot Toon.

— Ge hebt maar te bevelen, kapitein.

— Wij zouden een bezoek brengen bij Van Lierde. Er is geen betere gelegenheid dan nu. De mulder moet een knecht hebben. Door bemiddeling van uw baas, zoudt gij daar wel kunnen geraken, niet

waar? Ge zijt gewoon met meel om te gaan, dus ge kent iets van de zaak.

— 't Zal in orde komen, kapitein, wees gerust! Een woordje met mijn baas en alles is beklonken.

— Ik reken op u.

De meelkoopman, die natuurlijk niet vermoedde welke ellending hij in dienst had, was aanstonds bereid om naar Van Lierde te gaan.

— Zeker, sprak hij, wil ik dat doen. Ge zijt hier niet langer op uw gemak, dat begrijp ik. Altijd gewoon te werken, de handen en armen te roeren, en nu niets doen dan boodschappen te halen, schuren, dweilen en andere arbeid van een meid te verrichten, dat gaat u niet goed af. Ik zal morgen eens naar Pamel rijden.

En zo was Vital, gelijk Toon Moms zich door de houtkoopman liet noemen, knecht geworden op de welbeklante molen van de brave Van Lierde, die hij nu zo snood ging verraden.

**
*

— Daar zijn ze! riep Toon Moms — want we willen de schurk bij zijn echte naam noemen — ik hoor het sein.

— Opgepast dus, fluisterde Spanjol. Ik zal in de gang blijven.

De maten slopen onhoorbaar naar beneden. 't Geronk van de mulder drong tot hen door.

— Alles is goed! vezelde Toon. Ik zal de grendels wegschuiven. En, 't is een goed ogenblik, de wind giert juist zo luid rond het dak.

Hij schoof snel de ijzers weg. 't Geknars ging verloren door 't gebulder van de storm.

— Olmste, fluisterde Toon.

— Knul! klonk het hem tegen.

— Alles in orde?

— Ja, kapitein.

— Kunnen we binnen komen?

— Ja, maar stil.

De schelmen kwamen nader.

— Geen hond? vroeg De Lichte.

— Dood. Ge moet geen onraad vrezen.

— Hebt ge de koorden en proppen gereed? zei de hoofdman tot een zijner trawanten.

— Ja, kapitein.

— Vooruit dan! Opgepast!

Weldra stond de gang vol zwartgemaakte kerels, allen welgewapend.

Eensklaps viel de deur met een luid gebons toe.

— Domkop! zei de kapitein op gedempte toon. Kom gezwind naar de slaapkamer. Toon, wijs ons de weg!

Door 't gerucht was de baas wakker geworden.

HANS VAN HOORENBEEK

JAN DE LICHTÉ

en zijn zwarte Roverbende

VLAAMSE BOEKHANDEL — ANTWERPEN

LEES IN DIT NUMMER HET VERVOLG VAN JAN DE LICHTTE.

Nr 19

EERSTE JAARGANG

9 FEBRUARI 1949

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE

PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN

(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

HANS VAN HORENBEEK

JAN DE LICHTTE

gevolgd
door

ABEL POLLET

VLAAMSCHE BOEKHANDEL — ANTWERPEN

De overigen maakten zich van den notaris meester. (Blz. 124).

HANS VAN HOORENBEEK

JAN DE LICHTÉ
EN ZIJN ZWARTE ROOVERBENDE

gevolgd door

ABEL POLLET
EN DE BENDE VAN HAZEBROEK

INHOUDSTAFEL

Jan De Lichte

	Blz.
Jan De Lichte	3
De samenzwering	6
Baru	11
De bevrijding	14
Weg met den kapitein	19
Het eerste proefstuk	26
De samenkomst	31
De berechting	39
Het tweede proefstuk	41
Het bezoek bij den pastoor	44
De aanslag op de postkoets	47
Het geheim	53
Nieuwe plannen	57
De aanval van Jan De Lichte	60
De verloofde	67
Weer bij Livina	71
De bruid van den roover	74
Arme Frans!	79
Teruggevonden	85
De baanstroopers	88
Het bezoek bij den baron	93
De bruiloft	101
De aanslag bij den maalter	107
De bruid	112
Het gestoorde huwelijksplan	115
Nieuwe schelmerijen	118
De uitvoering	123
Mulder Van Lierde	129
Verraden	135
Een sterfbed	140
Een oud bekende	143
Te Nazareth	148
De trouwelooze dienstknecht	154
Een klein woordje geschiedenis	158
Verdeeldheid	164
Jan De Lichte in de klem	170
In « Den Engel »	172
De aanslag op de herberg	176
Te Oudenaerde	183
Een helsch plan	186
Bij de Zigeuners	190
Twee aanslagen	193
Twee schelmen	197
Op 't Wolvenhol	202
Booze voorgevoelens	206
De kinderroof	210
Opzoekingen	213
Aan het ziekbed	218
In « De Duif »	220
Van Meerdal en Dick	225
Te Brussel	231
De misdaad ontmaskerd	236
De zieke	239
De pijnbank	240
De Zinnelooze	245
Gevonden!	252
Verder onderzoek	252
Thuis	256
Schrik	261
De kinderbeul	263
In de val	267
De schaking	271
Het gezin van Elza	276
Een onaangenaam bezoek	278
Een ongeluk	280

	Blz.
LXVI De geschaakte	282
LXVII Een misdadig plan	283
LXVIII De schipbreuk	286
LXIX De zeeschuimer	288
LXX Het bewijs van den schurk	293
LXXI Een monster	295
LXXII Martha en Alfred	297
LXXIII De ontvluchting	301
LXXIV Nog Martha en Alfred	303
LXXV Naar 't gerecht	307
LXXVI Alfred's belofte	310
LXXVII De moordpoging	312
LXXVIII Blankenberge	317
LXXIX Beschipdag	318
LXXX Kasper, de Zeebeer	321
LXXXI Een kort gevecht	323
LXXXII De Roeschaard	326
LXXXIII 't Gestoorde feest	329
LXXXIV De schipbreuk	331
LXXXV Zielenadel en snoodheid	334
LXXXVI De doodgewaande	337
LXXXVII Op zoek	339
LXXXVIII De zeeschuimers aan 't werk	341
LXXXIX 't Gerecht	344
XC De Ronselaars	346
XCI Gevangen	348
XCH Jacques' list	351
XCHH Naar Vlaanderen terug	354
XCIV Naar de hut	356
XCV Een drama	359
XCVI Weer op « Zorgvliet »	362
XCVII Een zonderlinge ontmoeting	364
XCVIII Een smartelijk wederzien	366
XCIX De oude Huysman	368
C In de kroeg van Slina	371
CI De wraak van Rolf en Jacques	374
CII De vergadering te Wenduine	376
CIII Naar 't heksenduip	379
CIV De vliegende Hollander	383
CV De bijeenkomst	391
CVI De zaken	394
CVII De Huysman's	397
CVIII Ontmaskerd	399
CIX Te Wenduine	402
CX Marie en Peter	403
CXI Vereenigd	404
CXII Iets over smokkelen	404
CXIII Rond Thielt	413
CXIV Verdwaald	414
CXV Ieder op zijn eigen	421
CXVI Rond Eekloo	424
CXVII Nieuws	428
CXVIII Wraak en verzoening	432
CXIX Naar de bende terug	438
CXX Rond Deinze	441
CXXI De poets	446
CXXII In « Den Katuil »	450
CXXIII In 't gevang	454
CXXIV IJzeren Simon	457
CXXV Ontsnapt	458
CXXVI Een bezwaard geweten	462
CXXVII Smartelijk wederzien	466
CXXVIII Een ernstige waarschuwing	469
CXXIX Nog de Zigeuners	473
CXXX Te Mechelen	477
CXXXI Het plan	480
CXXXII Een zonderling	485
CXXXIII De vergadering	489